

આંક ૧ હેઠળ હુકમ

(૧) સદર કામે વિલંબ માફીની અરજી વંચાણે લીધી, રેકર્ડ વંચાણે લીધુ. ફરીયાદીના વિદ્વાન વકીલશ્રીની રજૂઆત સાંભળવામાં આવી. ફરીયાદી/અરજદારના વિ.વ.શ્રી એ પોતાની રજૂઆતમાં જણાવેલ છે કે હાલની ફરીયાદ ધી નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની કલમ ૧૩૮ હેઠળ નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં દાખલ થયેલ નથી. ફરીયાદીએ અલગથી હાલની અરજી કરી ફરીયાદ દાખલ કરવામાં થયેલ કુલ ૮ દિવસના વિલંબને માફ કરી ફરીયાદ દાખલ કરવાની તથા આરોપીઓ વિરુદ્ધ પ્રોસેસ ઇશ્યુ કરવા હુકમ કરવા વિનંતી કરેલ છે. તેથી, સદરહુ અરજીને ફોજદારી પરચુરણ રજિસ્ટરમાં દાખલ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવેલ છે અને સમયમર્યાદાના મુદ્દે સુનાવણી માટે રાખવામાં આવેલ છે.

(૨) વધુમાં, ફરીયાદીના વિદ્વાન વકીલશ્રીએ રજૂઆત કરતાં જણાવેલ છે કે આ કેસના આરોપીને તા. ૦૨/૦૧/૨૦૨૬ ના રોજ કાયદેસરની નોટિસ રજીસ્ટર્ડ એ.ડી. મારફતે મોકલવામાં આવી હતી. જે નોટિસ તા.૦૫/૦૧/૨૦૨૬ ના રોજ બજી ગયેલ છે. તેથી, નોટિસ બજી ગયાના બીજા દિવસથી 15 દિવસ પૂર્ણ થયા બાદ એટલે કે તા.૨૦/૦૧/૨૦૨૬ થી ગણતરી કરતાં ૩૦ દિવસની અંદર, એટલે કે તા.૨૦/૦૨/૨૦૨૬ સુધીમાં ફરીયાદ દાખલ કરવાની હતી. તેમ છતાં, હાલની અરજીમાં જણાવ્યા કારણોના લીધે ફરીયાદ ૮ (આઠ) દિવસ મોડી દાખલ કરવામાં આવેલ છે. વધુમાં ફરીયાદીના વિ.વ.શ્રી એ પોતાની રજૂઆતમાં જણાવેલ છે કે આ તા.૨૨/૦૨/૨૦૨૬ થી તા.૨૮/૦૨/૨૦૨૬ સુધીના સમયગાળા દરમિયાન મુ.પચ્છેગામ, તા.વલ્લભીપુર, જી.ભાવનગર મુકામે શ્રીમદ ભાગવત સપ્તાહનું આયોજન કરવામાં આવેલ હતુ અને ફરીયાદી સદર સપ્તાહની વ્યવસ્થામાં તથા આયોજનમાં રોકાયેલ હોવાથી ફરીયાદી તે બાબતમાં વ્યસ્ત રહ્યા હતા. ઉપરાંત તેઓ કાયદાકીય જોગવાઈઓથી અજાણ હોવાથી નિયત સમયમર્યાદામાં ફરીયાદ દાખલ કરી શક્યા નહોતા. આથી, તેમના નિયંત્રણ બહારના સંજોગોને કારણે માત્ર ૮ દિવસનો વિલંબ થયો છે. જો વિલંબ માફ કરવામાં નહીં આવે તો ફરીયાદીને તેમના કાનૂની હક્કો અને હિતોને ગંભીર નુકસાન પહોંચશે. ફરીયાદી વેપારી વર્ગના વ્યક્તિ છે અને તેમને કાયદાકીય પ્રક્રિયાની પૂરતી જાણકારી નથી. તેથી ન્યાયના હિતમાં વિલંબ માફ કરવાની વિનંતી કરવામાં આવેલ છે.

(૩) સામાવાળા તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.એમ.ગોહિલ દ્વારા વકીલપત્ર રજૂ કરવામાં આવેલ છે. તેમણે પોતાની દલીલોમાં જણાવેલ છે કે અરજી મંજૂર કરવા સામે સખત વાંધો છે. આરોપી અને ફરીયાદી બંને પરિચિત છે. અરજીમાં દર્શાવેલ કારણોમાંથી ક્યાંય ફરીયાદીની અજ્ઞાનતા અથવા અનિવાર્ય પરિસ્થિતિઓ સ્પષ્ટ થતી નથી. ચેકની તારીખ અને રિટર્ન મેમોની તારીખ અને નોટીસની તારીખ તથા ફરીયાદ દાખલ કરવાની તારીખો વચ્ચે નોંધપાત્ર સમયાંતર રહેલું છે. વધુમાં, ફરીયાદીના પોતાના ઘરે કોઇ કથા હતી નહી કે માત્ર ફરીયાદી ઉપર જ આ સપ્તાહના આયોજનની જવાબદારી હોઇ તેવી કોઇ હકીકત અરજદાર/ ફરીયાદપક્ષ રેકર્ડ પર લાવી શકેલ નથી જેથી આવી કોઇ બાબતથી ફરીયાદ દાખલ કરવાને કોઈ

અસર થઈ હોવાનો દાવો વિશ્વસનીય જણાતો નથી. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે નામદાર હાઈકોર્ટો તથા નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આ મુદ્દા સંબંધિત વિવિધ ચુકાદાઓમાં આવા સંજોગોમાં વિલંબ માફીની અરજીઓ નામંજૂર કરવા જણાવેલ છે. તેથી અરજી નામંજૂર કરવા અરજ ગુજારેલ છે.

(૪) આ તબક્કે ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટની કલમ ૧૪૨(બી) વંચાણે લેવામાં આવે તો,

(b) such complaint is made within one month of the date on which the cause of action arises under clause (c) of the proviso to section 138:

Provided that the cognizance of a complaint may be taken by the Court after the prescribed period, if the complainant satisfies the Court that he had sufficient cause for not making a complaint within such period.

ઉપરોક્ત કલમમાં કરવામાં આવેલ જોગવાઈ વાંચવામાં આવે તો એ હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે આ જોગવાઈથી મેજિસ્ટ્રેટને જો ફરીયાદ દાખલ કરવામાં વિલંબ થયેલ હોય અને સમયમર્યાદામાં ફરીયાદ દાખલ થઈ શકેલ ન હોઈ તેમ છતાં એવી ખાતરી થાય કે આ વિલંબ થવા માટે પુરતા કારણો હતા તો અદાલત આ વિલંબને માફ કરી ફરીયાદનું કોગ્રીઝન્સ લઈ શકે છે.

(૫) ફરીયાદ તથા અરજીની હકીકતો, સોગંદનામું તથા વિલંબ માફીની અરજીને એકસાથે વંચાણે લેતા સ્પષ્ટ થાય છે કે ફરીયાદીએ ધી નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટની કલમ ૧૩૮ હેઠળ ફરીયાદ દાખલ કરવામાં ૮(આઠ) દિવસનો વિલંબ કરેલ છે. ફરીયાદી વેપારી વર્ગના વ્યક્તિ છે અને કાયદાકીય જોગવાઈઓથી અજાણ છે. ઉપરાંત, તેઓએ આ અરજી સાથે શ્રીમદ ભાગવત સપ્તાહ જ્ઞાનયજ્ઞ અંગે તા.૨૨/૦૨/૨૦૨૬ થી તા.૨૮/૦૨/૨૦૨૬ સુધીની એક આમંત્રણ પત્રિકા પણ રજૂ રાખેલ છે જે જોતા તેમાં તા.૨૮/૦૨/૨૦૨૬ ના રોજ સપ્તાહ પુર્ણ થયેલ હોવાનું જણાઈ આવે છે અને તે જ દિવસે એટલે કે તા.૨૮/૦૨/૨૦૨૬ ના રોજ ફરીયાદી દ્વારા હાલની ફરીયાદ દાખલ કરવામાં આવેલ છે. જેથી અરજદાર/ ફરીયાદી આ સપ્તાહના કાર્યમાં વ્યસ્ત રહ્યા હશે તેવું માની શકાય તેમ છે જેથી તેઓ સમયસર ફરીયાદ દાખલ કરી શક્યા નહોતા. વધુમાં માત્ર ૮(આઠ) દિવસ જેટલા નજીવા સમયનો વિલંબ છે જે ટેકનીકલ બાબત છે. જેથી જો માત્ર આટલા કારણોસર ફરીયાદીની ફરીયાદ દાખલ કરવા પરવાનગી ન આપવામાં આવે તો ફરીયાદીને પારાવાર નુકસાન જાય તેમ છે. વધુમાં આ અંગે આરોપીને જો ફરીયાદ દાખલ કરવામાં આવે તો બચાવની પુરતી તકો મળે તેમ છે અને તેને કોઈ પ્રિજુડાઇસ થાય તેમ નથી. નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ તથા ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા વખતોવખત આપવામાં આવેલ ચુકાદાઓમાં સ્પષ્ટ રીતે જણાવેલ છે કે આવી

ટેકનીકલ બાબતોનો આધાર રાખી ફરીયાદ કાઢી નાખવી જોઈએ નહીં પરંતુ સંપૂર્ણ ટ્રાયલ ચલાવી ટ્રાયલના અંતે બન્ને પક્ષે પુરતી તકો આપી ન્યાયિક નિર્ણય કરવો જોઈએ. આથી, રજૂ કરાયેલા કારણો વાજબી અને ન્યાયી જણાતા હોવાથી આ કામે ફરીયાદ દાખલ કરવામાં થયેલ વિલંબ માફ કરવા યોગ્ય જણાય છે. જેથી એ હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે માત્ર વિલંબના આધારે અરજી નામંજૂર કરવી યોગ્ય નથી. ન્યાયના હિતમાં પક્ષકારોને તેમની બાબત ગુણદોષના આધારે રજૂ કરવાની તક મળવી જોઈએ. વધુમાં, સદર કાયદાની કલમ ૧૪૨(બી) માં મેજિસ્ટ્રેટને વિલંબ માફ કરવાની વિવેકાધીન સત્તા પ્રાપ્ત થયેલ છે. જેથી નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા ક્રિમીનલ અપીલ નં.૮૬૮/૨૦૧૯, **બિરેન્દ્રપ્રસાદ શાહ વિ. બિહાર રાજ્ય**ના કેસમાં જે વ્યુ લીધેલ છે તે વ્યુ આ કેસમાં પણ લાગુ પડે છે તેવું માનવું છે. જેથી આ કેસના ચુકાદા પર આધાર રાખી અને કેસના સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને કલમ ૧૪૨(બી)માં આપવામાં આવેલ સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકાય તેમ છે તેવું માનવું છે. આથી, ન્યાયના હિતમાં તથા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખતાં ફરીયાદીએ કરેલ વિલંબ માફ કરવો યોગ્ય અને ન્યાયોચિત જણાતો હોઈ નીચે મુજબ હુકમ કરવામાં આવે છે.

:- હુકમ :-

- (૧) સદરહું ફોજદારી પરચુરણ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે.
- (૨) ફરીયાદીએ ફરીયાદ દાખલ કરવામાં કરેલ ૮(આઠ) દિવસનો વિલંબ તાલુકા લીગલ સર્વિસ કમિટી, ઉમરાળા ખાતે રૂ.૧,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા એક હજાર પુરા) કોસ્ટ પેટે જમા કરાવવાની શરતે માફ કરવામાં આવે છે. કોસ્ટ જમા કરાવ્યેથી ફરીયાદમાં જણાવેલ આરોપીનું સરનામું અત્રેની કોર્ટની હકુમત બહારનું હોઈ જેથી સદર ફરીયાદને ફોજદારી ઇન્કવાયરી રજીસ્ટરમાં નોંધી ઇન્કવાયરી નંબર પાડવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

આ હુકમ આજરોજ તારીખ: ૧૧ માહે જુન સને ૨૦૨૬ના રોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી સંભળાવી જાહેર કરવામાં આવ્યો.

સ્થળ:- ઉમરાળા
તા.૧૧/૦૬/૨૦૨૬

(યુ. જી. પઠાણ)
જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ,
ઉ મ રાળા
Code No- GJ01574